

УДК 341.24:338.246.025

ЖИЛЯЄВ І.Б., доктор економічних наук, с.н.с., головний науковий співробітник Інституту вищої освіти НАПедН України.
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7118-0254>.

ФУРАШЕВ В.М., кандидат технічних наук, с.н.с., доцент.
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7205-724X>.

МЕХАНІЗМ НАЦІОНАЛЬНОГО ВІДНОВЛЕННЯ В СИСТЕМІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Анотація. Досліджуються проблеми застосування механізму національного відновлення в сучасному європейському законодавстві та пов'язаних аналітичних документах описового та рекомендаційного характеру, підготовлених групами експертів. Ініціатива пост-ковідного відновлення держав-членів Європейського Союзу реалізована в європейському законодавстві у вигляді оперативно підготовленої сукупності документів, що включають спеціальний інструментарій її правового регулювання. Результативність реалізації механізму забезпечується тим, що: 1) створена спеціальна законодавча база, яка ґрунтується на вже відпрацьованих на практиці нормах європейського законодавства; 2) чітко встановлено єдину методіку національного стратегічного планування відновлення, загальна рамка її цілей та процедур. Використано єдиний інструмент стратегічного планування в вигляді “планів відновлення та стійкості” (Recovery and Resilience Plan), спрямованих на пом'якшення економічних та соціальних наслідків пандемії Covid-19; 3) сформована нова європейська та національна моделі публічного управління, яка включає створення спеціальних інституцій з відповідними повноваженнями, зміною прав та обов'язків низки європейських та національних органів влади; 4) розбудовано фінансовий інструментарій довгострокового залучення та розподілу коштів, що спрямовуються на цілі відновлення, який не може реалізуватися без довіри інвесторів; 5) є політична підтримка ініціативи з боку інституцій громадянського суспільства. Ініціатива також включає набір державно-громадянських ініціатив у конкретних сферах та пропозицій щодо розбудови нового інструментарію публічно-громадянського управління, які в цілому склали основу нових “соціальних контрактів”. Сукупність правових та експертно-аналітичних документів сучасного європейського законодавства з проблем пост-ковідного відновлення, комплекс визначених в них ініціатив, завдань та ризиків, що має підтверджену практикою протягом останніх років результативність, дозволяє зробити висновки про можливість його застосування при опрацюванні загальних контурів концепції післявоєнного відновлення України.

Ключові слова: законодавство, відновлення, пост-ковідне відновлення, післявоєнне відновлення, план відновлення та стійкості.

Summary. The problem of applying the concept of “recovery” in modern European legislation and related analytical documents of a descriptive and recommendatory nature, prepared by groups of experts, is investigated. Variants of the use of this term, differences in their “legal content” are analyzed. The pan-European post-covid recovery program of the EU member states is implemented in European legislation in the form of an operationally prepared set of documents that include a special toolkit (mechanisms and tools) of legal regulation of this process. The effectiveness of its implementation is, first of all, that the special legislative support created for these purposes is based on the norms of European legislation that have already been worked out in practice over many years. Secondly, by clearly establishing a single methodology of national strategic planning for recovery, the general framework of its goals and procedures. A single strategic planning tool in the form of “Recovery and Resilience Plans” aimed at mitigating the economic and social consequences of the Covid-19 pandemic has been applied for all EU member states. Thirdly, the formation of a new global,

European and national model of the executive structure, which includes special institutions with appropriate lists of functions, changes in the rights and duties of public authorities. Fourth, realism, confirmed by practice, provides a financial mechanism for long-term attraction and distribution of funds, which cannot be implemented without ensuring the confidence of investors. Fifth, political support on the part of civil society institutions. The model also includes a set of state-citizen initiatives in specific areas and proposals for the development of a new toolkit of public-citizen management, which as a whole will form the basis of new “social contracts”. The set of available legal and expert documents of modern European legislation on the problems of post-covid recovery, the set of initiatives, tasks and risks defined in them, allows us to draw conclusions about the possibility of its application when working out the general contours of the concept of post-war recovery of Ukraine.

Keywords: *legislation, recovery, post-covid recovery, post-war recovery, recovery and resilience plan.*

Постановка проблеми. Сучасна українська соціально-економічна політика, її теоретико-методична та, відповідно, нормативно-правова база була сформована протягом років незалежності з сукупності відокремлених інструментів публічного управління та ініціатив інститутів громадянського суспільства. Варто також виділити інструменти, що були імплементовані з міжнародного та європейського законодавства (часто некритично, без детального опрацювання, що мало б забезпечувати їх практичне використання). Зазначена сукупність є мало системною і нестійкою, вона динамічно змінюється (часто – залежно від пануючих у політичних та владних структурах на той історичний період прихильностей). При цьому окремо виділяється група інструментів політики, яка формується та реалізується в кризовий період: під час етапів розгортання, функціонування криз та відновлення соціально-економічних систем різного рівня (тобто на всіх стадіях життєвого циклу кризового розвитку).

Метою статті є аналітичний огляд деяких особливостей теорії та практики законодавчого забезпечення сучасного європейського механізму відновлення та стійкості.

Виклад основного матеріалу. Сьогодні активно обговорюються проблеми формування нової політики із забезпечення національного відновлення України. Створено Національну раду з відновлення України від наслідків війни, основними завданнями якої є: 1) розроблення плану заходів з післявоєнного відновлення та розвитку України; 2) визначення та напрацювання пропозицій щодо пріоритетних реформ, прийняття та реалізація яких є необхідними у воєнний і післявоєнний періоди; 3) підготовка стратегічних ініціатив, проектів нормативно-правових актів, прийняття і реалізація яких є необхідними для ефективної роботи та відновлення України у воєнний і післявоєнний періоди [1]. Робочі групи Національної ради розробили план заходів з відновлення України, що складається з 24 проектів розділів, які виставлено для громадського обговорення [2]. Міжнародну конференцію з питань відновлення України (URC 2022) було проведено 4 – 5 липня 2022 року у м. Лугано (Швейцарія). На конференції було презентовано план відновлення та розвитку України за 23 напрямками [3]. Вищезазначене підтверджує актуальність вирішення проблеми, а також те, що її концептуальне оформлення знаходиться на стадії формування.

За даними “Швидкої оцінки завданої шкоди та потреб на відновлення України” (Rapid Damage and Needs Assessment), проведеної Світовим Банком, Урядом України, Європейською Комісією станом на 01.06.22 р. вартість безпосередньої *завданої шкоди (Damage)* досягла більше ніж \$97 млрд.: найбільше постраждали житлові будівлі, транспорт, торгівля та промисловість. Завдана шкода сконцентрована в прифронтових областях (74 відсотки) – насамперед Донецькій, Луганській, Харківській та Запорізькій,

а також в областях, повернутих під контроль уряду (22 відсотки), як-от Київська та Чернігівська. Порушення економічних потоків і виробництва, а також додаткові витрати, пов'язані з війною, сукупно оцінюються як *збитки (losses)* і становлять майже \$252 млрд. У першому кварталі 2022 року валовий внутрішній продукт (ВВП) України скоротився на 15,1 відсотка у річному вимірі, а рівень бідності, як очікується, зросте з 2 до 21 відсотка (відповідно до межі бідності \$5,5 на людину на день). Вартість *потреб на відбудову та відновлення (Needs)*, була оцінена в понад \$349 млрд., що перевищує ВВП України в 2021 році більш ніж у 1,6 рази (до цих потреб включено найважливіші кроки на шляху до того, щоб стати сучасною, низьковуглецевою, стійкою до катастроф і змін клімату та інклюзивною країною, яка краще відповідатиме стандартам ЄС) [4].

Експерти зазначають, що проект плану відновлення України, який обговорюється, має історичні аналоги, як щодо досвіду концентрації зусиль країн-донорів, так й досвіду фінансування за рахунок агресора, зокрема: 1) план Маршалла (відновлення європейських економік, включаючи економіки країн-агресорів часів Другої світової війни). Витрати США були \$13 млрд., що відповідає нинішнім \$115 млрд. (на той час майже 2 % від ВВП, що відповідає нинішнім \$450 млрд., що вже порівняно з тим, що потрібно зараз); 2) об'єднання Німеччини після 1989 року, витрати ФРН оцінюються у 2 трильйони Євро, з яких щонайменше 300 млрд. – на покращення інфраструктури Східної Німеччини. Достатньо швидко прибутки східних німців вдалося довести до 70 % від західних; 3) покращення економіки Афганістану: після 2001 року уряд США витратив \$145 млрд., в основному, на інфраструктуру; 4) відновлення економіки Іраку після вторгнення США та наступної громадянської війни, яке коштувало США і Великобританії приблизно \$220 млрд.; 5) відновлення Кувейту після вторгнення Іраку 1991 року. Ірак платив репарації, що спрямовувались на відновлення протягом майже 30 років в сумі майже \$50 млрд. (виплачувались, зокрема, з грошей, які Ірак отримував усі ці роки за нафту) [5].

Проблема забезпечення національного відновлення України потребує проведення досліджень з вивчення теорії та практики стратегічного планування пост-кризового та пост-воєнного відновлення, зокрема – його законодавчого забезпечення. В цьому контексті важливим, на наш погляд, є аналіз сучасного (2021 – 2022 рр.) досвіду законодавчого регулювання пост-ковідного відновлення держав-членів ЄС.

Завдання відновлення постають перед публічною владою та інститутами громадянського суспільства під час¹ надзвичайних ситуацій, військових конфліктів тощо. Будемо використовувати широке визначення: “надзвичайна ситуація – обстановка на окремій території чи суб'єкті господарювання на ній або водному об'єкті, яка характеризується порушенням нормальних умов життєдіяльності населення, спричинена катастрофою, аварією, пожежею, стихійним лихом, епідемією, епізоотією, епіфітотією, застосуванням засобів ураження або іншою небезпечною подією, що призвела (може призвести) до виникнення загрози життю або здоров'ю населення, великої кількості загиблих і постраждалих, завдання значних матеріальних збитків, а також до неможливості проживання населення на такій території чи об'єкті, провадження на ній господарської діяльності” [6].

Пандемія Covid-19 поставила людство перед новою глобальною загрозою, завдал суттєвої шкоди суспільству та економіці. Так, Генеральний директор Всесвітньої

1 Зазвичай теорія відновлення (Theory of Recovery) включає три загальні стадії процесу відновлення: 1) підготовки до надзвичайних ситуацій (катастроф, воєнних конфліктів тощо); 2) безпосереднє реагування під час цих ситуацій; 3) відновлення після них.

організації охорони здоров'я Т. Ghebreyesus зазначав, що пандемія Covid-19 стала значно масштабнішою подією, ніж просто кризова ситуація у сфері охорони здоров'я. Її наслідками стали поглиблення економічної, соціальної нерівності і нерівності у сфері охорони здоров'я в усіх країнах. Ми стикаємося з багатьма одночасними викликами: збройні конфлікти та гуманітарні кризи, посилення бідності, зростання цін на продовольство та енергоносії, посуха, голод, зміна клімату та політичні розбіжності. Він закликав зміцнювати глобальну архітектуру готовності до надзвичайних ситуацій у галузі охорони здоров'я та реагування на них [7].

Саме тому важливим є вивчення європейського досвіду реагування на пост-ковідну ситуацію, аналіз результативності та ефективності сформованого протягом 2020 – 2022 рр. сучасного європейського механізму відновлення та стійкості держав-членів ЄС, особливості його законодавчого забезпечення.

Терміни “Законодавство ЄС”, “Подія зміни в законодавстві” вживаються в наступному значенні:

“Законодавство ЄС означає *acquis communautaire* Європейського Союзу, викладені в договорах ЄС, нормативно-правових актах, директивах, делегованих актах, впроваджувальних актах, а також прецедентне право Суду ЄС”[8].

“Подія зміни в законодавстві означає прийняття, оприлюднення, виконання або ратифікацію чи будь-які зміни будь-якого закону, правила або нормативно-правового акту (або у застосуванні чи офіційному тлумаченні будь-якого закону, правила або нормативно-правового акту)” [8].

Основою інституційної структури сучасного європейського механізму відновлення та стійкості держав-членів ЄС є зміни у законодавстві, спрямовані на створення спеціальних пост-кризових інститутів та інструментів: *Recovery and Resilience Plan* (“План відновлення та стійкості”); *Recovery and Resilience Facility* (“Фонд відновлення та стійкості”), адаптація тимчасового фінансового інструменту *NextGenerationEU* тощо.

Фонд відновлення та стійкості (*Recovery and Resilience Facility, RRF*) було створено 19.02.21 р. Регламентом (ЄС) 2021/241. Основною метою RRF визначено сприяння економічній, соціальній та територіальній згуртованості ЄС шляхом пом'якшення соціальних та економічних наслідків пандемії Covid-19 та кращої підготовки ЄС до майбутніх викликів. Конкретна мета RRF – надання фінансової підтримки з метою досягнення етапів і цілей реформ та інвестицій, викладених у планах відновлення та стійкості RRF. Планується, що RRF протягом своєї діяльності надасть на зазначені цілі 723,8 млрд. Євро, з них 338 млрд. Євро як грантова підтримка, 385,8 млрд. Євро – кредитна [9]. Одночасно було попередньо встановлено термін діяльності RRF, яка мала забезпечувати до 2026 р. у кожній державі-члена ЄС ефективні реформи, які мають довготривалий вплив, а також всеохоплюючу підтримку зеленого та цифрового переходу [10].

NextGenerationEU, запущений у 2020 році, є тимчасовим інструментом (temporary instrument) мобілізації фінансових ресурсів. *NextGenerationEU* має мобілізувати до 5 % ВВП ЄС шляхом запозичень (зокрема – для фінансування подолання наслідків пандемії Covid-19). За планами ЄК через цей інструмент має залучити до 800 млрд. Євро протягом 2021 – 2026 рр. шляхом випуску облігацій (long-term bonds), що робить ЄС одним із найбільших емітентів боргових зобов'язань, деномінованих у Євро; до 250 млрд. Євро – випуску зелених облігацій (green bonds). Надходження від випуску облігацій дозволять ЄС подолати безпосередні виклики відновлення, а також прискорити перехід до “зеленої” економіки (green transition) та цифровізацію (digitalisation) економіки ЄС. Станом на 30.06.22 р. близько 100 млрд. Євро виплачено за

планами RRP у рамках RRF: 67,0 млрд. Євро грантів (grants) та 33,4 млрд. Євро позик. При цьому 15,5 млрд. Євро було спрямовано на програми, які також фінансуються NextGenerationEU: Horizon Europe, InvestEU Fund, ReactEU, механізм цивільного захисту Союзу (Union Civil Protection Mechanism, RescEU), Європейський сільськогосподарський фонд розвитку с/г регіонів (European Agricultural Fund for Rural Development, EAFRD), Фонд справедливого переходу (Just Transition Fund) [11].

Плани відновлення та стійкості (Recovery and Resilient Plans, RRP) є документом планування розвитку кожної держави-члена ЄС, інтегрованою в систему європейського стратегічного управління. Зокрема, RRP узгоджуються з відповідними викликами та національними пріоритетами, визначеними в Європейському семестрі (European Semester). Європейський семестр у 2022 р. відновив координацію економічної політики та політики зайнятості, одночасно адаптуючись до вимог впровадження Фонду відновлення та стійкості. Цикл Європейського семестру – 2022 включає: 1) Національні програми реформ і програми стабільності/конвергенції (National reform programmes (NRP) and stability/convergence programmes), які країни-члени ЄС подали у квітні, викладаючи свої плани економічної та фінансової політики, як і в попередніх циклах Європейського семестру. Головною новацією 2022 р. стало надання подвійної ролі NRP. Окрім своєї звичайної ролі в Європейському семестрі, NRP також що півроку звітується щодо виконання показників відновлення та стійкості з реалізація RRF і RRP [9]; 2) Оптимізовані звіти по країнах (Streamlined country reports), в яких подано огляд економічних і соціальних подій і викликів; прогнозний аналіз їхньої стійкості; оцінку прогресу у впровадженні Європейської основи соціальних прав. На основі цього аналізу у національних звітах країн було визначено ті виклики, які не були належним чином відображено в RRP; 3) Рекомендації для окремих держав (Country-specific recommendations, CSRs), які стосуються ключових питань, визначених у національних звітах країн, для яких будуть потрібні політичні дії та відповідні нові рекомендації щодо бюджетної ситуації; 4) Продовження інтеграції Цілей сталого розвитку в Європейський семестр (Continued integration of the Sustainable Development Goals into the European Semester) [12].

За змістом плани RRP кожної держави-члена ЄС формуються із заходів за шістьма пріоритетами політики (six pillars are)²:

- 1) зелений перехід (green transition);
- 2) цифрова трансформація (digital transformation);
- 3) розумне, стійке та інклюзивне зростання, включаючи економічну згуртованість, робочі місця, продуктивність, конкурентоспроможність, дослідження, розробки та інновації, а також добре функціонуючий внутрішній ринок із потужними малими та середніми підприємствами (smart, sustainable and inclusive growth, including economic cohesion, jobs, productivity, competitiveness, research, development and innovation, and a well-functioning internal market with strong small and medium enterprises (SMEs);
- 4) соціальна та територіальна згуртованість (social and territorial cohesion);
- 5) охорона здоров'я, а також економічна, соціальна та інституційна стійкість з метою, серед іншого, підвищення готовності до криз та спроможності реагувати на кризи (health, and economic, social and institutional resilience with the aim of, inter alia, increasing crisis preparedness and crisis response capacity);

² У випадку багатоцільового характеру заходу (відноситься до декількох політичних пріоритетів), його відносять одночасно до 2 розділів – як до головного, так й до допоміжного.

б) політики для наступного покоління, дітей та молоді, такі як освіта та кваліфікація (policies for the next generation, children and the youth, such as education and skills).

Безперечно, фінансове “наповнення” кожного з політичних пріоритетів RRP держав-членів ЄС є різним. Так, зелений перехід (1), розумне стале та інклюзивне зростання (3), соціальна та територіальна згуртованість (4) є головними напрямками витрат (від 40 до 50 % загальних витрат RRP). 29 % витрат – спрямовано на цифрову трансформацію (2); 16 % – на політику, пов’язану зі здоров’ям, економічною, соціальною та інституційною стійкістю (5); понад 12 % витрат спрямовані на політику для наступного покоління, включаючи освіту та кваліфікацію (6) [13].

Процедурно завдання формування та реалізації RRP визначено у відповідних документах європейського права, зокрема – детально прописано у відповідних посібниках [14].

REPowerEU. План REPowerEU є відповіддю ЄС на енергетичну кризу 2022 року, соціально-економічні труднощі та розлад глобального енергетичного ринку, спричинені вторгненням Росії в Україну. “Неспровокована та невинуватена військова агресія Росії проти України призвела до масштабних збоїв у світовій енергетичній системі. Це спричинило труднощі через високі ціни на енергоносії та посилило занепокоєння щодо енергетичної безпеки, висунувши на перший план надмірну залежність ЄС від імпорту газу, нафти та вугілля з Росії. Високі суми, сплачені за російське викопне паливо, допомагають Росії підтримувати війну проти України” [15].

Історично Єврокомісії було доручено Версальською декларацією глави європейських держав і урядів від 10 – 11 березня 2022 р. терміново розробити план REPowerEU. Головною метою його було визначено зменшення енергетичної залежності ЄС, зокрема – якнайшвидше подолання залежності від імпорту російського газу, нафти та вугілля. План REPowerEU в системі європейського стратегічного антикризового управління стає невід’ємною частиною RRF, Комісією запропоновано внести цільові зміни до Регламенту RRF [10], щоб інтегрувати спеціальні розділи REPowerEU в існуючі RRP держав-членів ЄС [16]. Зазначена інтеграція має відбуватися шляхом модифікації чинних RRP. При цьому особливостями плану є введення нової категорії безповоротної фінансової підтримки, ресурси якої можуть використовуватися лише для фінансування реформ та інвестицій, включених до спеціального розділу REPowerEU RRP. У держав-членів ЄС є два основні варіанти використання фінансових інструментів: шляхом переказу грошей із RRF у відділ держав-членів InvestEU або за допомогою інших, наприклад, національних структур. REPowerEU передбачає додаткові інвестиції в розмірі 210 мільярдів Євро до 2026 року³.

Сама процедура формування REPowerEU та запропонована технологія його реалізації, на наш погляд, – це по-перше, визнання катастрофічного впливу військової агресії Росії проти України безпосередньо на економіку ЄС, по-друге, пов’язаної з нею пропозицією застосовувати механізм відновлення та стійкості для подолання наслідків енергетичної кризи, який можна визнати невід’ємною складовою гібридної війни 2022 року, оскільки визнається, що російське викопне паливо використовується як економічна та політична зброя (Russian fossil fuels, which are used as an economic and political weapon) та коштує європейським платникам податків майже 100 мільярдів Євро на рік [17].

3 Період впровадження деяких інвестицій, включених до розділу REPowerEU, може охоплювати понад 2026 рік.

Попередній аналіз особливостей законодавчого забезпечення сучасного європейського механізму відновлення та стійкості (2020 – 2022 рр.) можна провести на основі аналізу статистики правових документів в базі даних EUR-Lex [18] за ключовими словами: *Recovery and Resilience Plan* (“План відновлення та стійкості”); *Recovery and Resilience Facility* (“Фонд відновлення та стійкості”), *NextGenerationEU* в назві та в тексті за першими двома класифікаційними групами: роком видання та належністю до відповідної групи актів⁴.

Завдання щодо планування відновлення та стійкості (з 2021 р. – *Recovery and Resilience Plan*) з’являється в базі з 1975 року, протягом 1975 – 2002 рр. щорічно формується до десятка документів (1 – 8), протягом наступного десятиліття їх кількість збільшується, не досягаючи щорічно сотні (2003 – 18; 2020 – 89 документів); протягом другого десятиліття 21 століття їх кількість збільшується, досягаючи декількох сотень щороку (2011 – 163; 2019 – 428), останні три роки їх кількість збільшується в рази. Ці завдання присутні в 5644 документах. Термін “*Recovery and Resilience Plan*” присутній в 5644 документах, з них: 1) за роками видання: 2020 р. – 797; 2021 р. – 1413; 2022 – 682; 2) за групою актів (By Collection): Право та прецедентне право ЄС (EU law and case-law) – 5452; Нормативно-правові акти (Legal acts) – 387; Зведені тексти (Consolidated texts) – 210; Підготовчі документи (Preparatory documents) – 4760.

Фонд відновлення та стійкості (*Recovery and Resilience Facility*) – в 1222 документах, з них: 1) за роками видання: 2020 р. – 193; 2021 р. – 703; 2022 – 325; 2) за групою актів (By Collection): Право та прецедентне право ЄС (EU law and case-law) – 1220; Нормативно-правові акти (Legal acts) – 114; Зведені тексти (Consolidated texts) – 2; Підготовчі документи (Preparatory documents) – 1080 тощо.

NextGenerationEU – в 359 документах, з них – 1) за роками видання: 2020 р. – 22; 2021 р. – 194; 2022 – 144; 2) за групою актів (By Collection): Право та прецедентне право ЄС (EU law and case-law) – 351; Нормативно-правові акти (Legal acts) – 17; Зведені тексти (Consolidated texts) – 1; Підготовчі документи (Preparatory documents) – 333.

Вищезазначена статистика⁵ демонструє, що: 1) тематика формування та реалізації сучасного європейського механізму відновлення та стійкості, перш за все інструменту планів відновлення та стійкості не є новою для ЄС, нормативна база планування відновлення у різних сферах почала розроблятися з 1975 року. Її стрімкий розвиток відбувся протягом останніх трьох пост-ковідних 2020 – 2022 рр.; 2) Значну частину законодавства за темою складають підготовчі документи (у середньому – 85 % загальної кількості документів за темою), що свідчить про її потужне аналітико-методичне опрацювання.

Висновки.

Безперечно, обсяг статті дає можливість лише обмежено, у загальних рисах, провести аналітичний огляд деяких особливостей сучасного європейського механізму відновлення та стійкості, який, зокрема, забезпечується сотнями документів європейського законодавства, стратегія якого розрахована на тривалий період виконання, який фінансово забезпечується сотнями млрд. Євро.

4 В базі даних EUR-Lex документи класифікуються за наступними групами: 1) за роком видання документа (By year of document); 2) за групою актів (By Collection); 3) За типом акту (By type of act); 4) За автором (By author); 5) За типом процедури прийняття (By type of procedure).

5 Застереження: деякі із трьох дефініцій, вибраних для пошуку, зустрічаються одночасно в одному й тому є самому документі. Саме тому загальна кількість документів за темою дещо менше, ніж сума документів, що знайдено за кожною дефініцією окремо.

Актуальним є завдання більш детального аналізу особливостей теорії та практики законодавчого забезпечення сучасного європейського механізму відновлення та стійкості, вивчення введення і застосування окремих його інструментів на глобальному, європейському та національному рівнях.

Ще одним з напрямків досліджень має бути вивчення спроби ЄС застосувати вищезазначений механізм до інших кризових явищ, зокрема – до енергетичної кризи та інших видів криз, пов'язаних у першу чергу з наслідками російської агресії проти України.

Перспективним, на наш погляд, є проведення системного аналізу механізму відновлення та стійкості на предмет його взаємозв'язків із іншим інструментарієм сучасного європейського публічного антикризового менеджменту.

Враховуючи вищенаведене, є доцільним використання досвіду законодавчого забезпечення сучасного європейського механізму відновлення та стійкості в практиці українського управління публічною сферою в контексті євроінтеграції.

Використана література

1. Положення про Національну раду з відновлення України від наслідків війни: Указ Президента України від 21.04.22 р. № 266/2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/2662022-42225>
2. URL: <https://www.kmu.gov.ua/diyalnist/nacionalna-rada-z-vidnovlennya-ukrayini-vid-naslid-kiv-vijni/robochi-grupi>
3. План відновлення України. URL: <https://ua.urc2022.com/plan-vidnovlennya-ukrayini>
4. World Bank. 2022. Ukraine Rapid Damage and Needs Assessment. Washington, D.C. : World Bank Group. URL: <http://documents.worldbank.org/curated/en/099445209072239810/P17884304837910630b9c6040ac12428d5c>
5. T. Becker, B. Eichengreen, Y. Gorodnichenko, S. Guriev, S. Johnson, T. Mylovanov, K. Rogoff, B. Weder di Mauro (2022). A Blueprint for the Reconstruction of Ukraine. Centre for Economic Policy Research. URL: <https://cepr.org/system/files/2022-08/BlueprintReconstructionUkraine.pdf>
6. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.12 р. № 5403-VI: редакція від 06.08.22 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text>
7. WHO Director-General's keynote speech at Health20 Summit: "A new age of health multilateralism, partnership and equity". 1 September 2022. URL: <https://www.who.int/director-general/speeches/detail/who-director-general-s-keynote-speech-at-health20-summit---a-new-age-of-health-multilateralism--partnership-and-equity---1-september-2022>
8. Програма з відновлення України. Фінансова угода між Україною та Європейським інвестиційним банком від 09.12.20 р. (ратифіковано Законом України від 14.07.21 № 1645-IX). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/971_002-20#Text
9. URL: Recovery and Resilience Scoreboard https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/index.html
10. Regulation (EU) 2021/241 of the European Parliament and of the Council of 12 February 2021 establishing the Recovery and Resilience Facility. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32021R0241&qid=1662482558283>
11. Report from the Commission to the European Parliament and the Council. Semi-annual report on the execution of the NextGenerationEU funding operations pursuant to Article 12 of Commission Implementing Decision C(2021)2502. 1 January 2022 - 30 June 2022. COM/2022/335 final URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52022DC0335&qid=1662482558283>
12. The European Semester in the time of the Recovery and Resilience Facility. URL: <https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic->

[governance-monitoring-prevention-correction/european-semester/european-semester-timeline/2022-european-semester-cycle_en](https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/com_2022_383_1_en.pdf)

13. Review report on the implementation of the Recovery and Resilience Facility. Report from the Commission to the European Parliament and the Council. 29.7.2022 COM(2022) 383 final URL: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/com_2022_383_1_en.pdf

14. Commission Staff Working Document. Guidance to Member States Recovery and Resilience Plans. 22.1.2021 SWD(2021) 12 final. PART 1/2. URL: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/document_travail_service_part1_v2_en.pdf; Commission Staff Working Document. Guidance to Member States Recovery and Resilience Plans. 22.1.2021 SWD(2021) 12 final. PART 2/2. URL: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/document_travail_service_part2_v3_en.pdf

15. Communication from the Commission to the European Parliament and the Council on a new funding strategy to finance NextGenerationEU. COM/2021/250 final. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0250&qid=1662482558283>

16. Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council amending Regulation (EU) 2021/241 as regards REPowerEU chapters in recovery and resilience plans and amending Regulation 2021/1060, 2021/2115, 2003/87/EC and Decision 2015/1814. URL: https://ec.europa.eu/info/files/proposal-regulation-european-parliament-and-council-amending-regulation-eu-2021-241-regards-repower-eu-chapters-recovery-and-resilience-plans-and-amending-regulation-2021-1060-2021-2115-2003-87-ec-2015-1814_en

17. REPowerEU: A plan to rapidly reduce dependence on Russian fossil fuels and fast forward the green transition. European Commission. Press release. 18 May 2022. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_3131

18. Офіційний сайт бази даних EUR-Lex. URL: <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html>

~~~~~ * * * ~~~~~